

O ZALOŽENÍ NOVÉHO MĚSTA VÁCLAV CIBULA

Jednou, brzo po svém návratu do -ech, se Karel se svou družinou díval z okna -radu na -rahu. Slunce právě zapadalo, sní- se třp-til na střeších -alé -trany i -tarého -ěsta a b-l- pás zamrzlé -ltav- se v-nul jako stuha od obzoru k obzoru. Ze všech nejv-ce se krásné podívané obdivoval mladý král. Se slzami v očích prohlás-l, že se jeho městu nev-rovná žádné jiné na světě, ba ani -aříž, kterou tak dobře znal, a na konec té chvál- se obrátil k dvornímu hvězdáři:

„Ty umíš vyčíst z postavení hvězd a zvěrokruhu budoucnost všeho lidského; pověz mi, co stojí tam nahoře psáno o Praze?“

Hvězdář chvíli mlčel, stál uprostřed družiny s očima téměř přivřenýma, a pak promluvil tichým a sotva slyšitelným hlasem:

„Je psáno ve znameních nebeských, že Malou Stranu postihne ničivý požár, který zahubí všechno na levém břehu Vltavy a obrátí Malou Stranu v popel a dým. Také Staré Město podlehne zkáze, neboť přijde velká povodeň a ve vlnách se zhroutí ulice a domy, takže nezůstane kámen na kameni.“

Domluvil a v síni nastalo veliké ticho všichni se mlčky dívali otevřeným oknem dolů na Prahu, jež se pomalu ztrácela v podvečerním šeru. První se vzpamatoval král, oči mu zasvítily, rozhlédl se po zkormoucených tvářích a řekl odhodlaně:

.....

Zdroj:

LEDERBUCHOVÁ, L., BERÁNKOVÁ, E. *Čítanka pro 6. ročník základní školy a primu víceletého gymnázia*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2003, str. 18

JAZYKOVÝ ROZBOR

- 1) Dopln chybějící písmena v prvním odstavci tak, aby byl text pravopisně správně.
- 2) V prvních dvou souvětích urči slovní druhy.
- 3) Proveď rozbor souvětí „Je psáno ve znameních ...“

- a) urči počet vět
- b) urči druh souvětí
- c) urči věty hlavní a věty vedlejší
- d) urči druhy vedlejších vět
- e) souvětí graficky znázorni
- f) urči významový poměr

- 4) Napiš, jak podle tebe pověst pokračuje.

JAZYKOVÝ ROZBOR- ŘEŠENÍ

1) Dopln chybějící písmena v prvním odstavci tak, aby byl text pravopisně správně.

Jednou, brzy po svém návratu do Čech, se Karel se svou družinou díval z okna Hradu na Prahu. Slunce právě zapadalo, sníh se třpytil na střechách Malé Strany i Starého Města a bílý pás zamrzlé Vltavy se vinul jako stuha od obzoru k obzoru. Ze všech nejvíce se krásné podívané obdivoval mladý král. Se slzami v očích prohlásil, že se jeho městu nevyrovná žádné jiné na světě, ba ani Paříž, kterou tak dobře znal, a na konec té chvály se obrátil k dvornímu hvězdáři:

2) V prvních dvou souvětích urči slovní druhy.

Jednou(4), brzy(6) po(7) svém(3) návratu(1) do(7) Čech(1), se(3) Karel(1) se(7) svou(3) družinou(1) díval(5) z(7) okna(1) Hradu(1) na(7) Prahu(1). Slunce(1) právě(6) zapadalo(5), sníh(1) se(3) třpytil(5) na(7) střechách(1) Malé(2) Strany(1) i(8) Starého(2) Města(1) a(8) bílý(2) pás(1) zamrzlé(2) Vltavy(1) se(3) vinul(5) jako(8) stuha(1) od(7) obzoru(1) k(7) obzoru(1).

3) Proved' rozbor souvětí „Je psáno ve znameních ...“

a) urči počet vět

4

b) urči druh souvětí

podřadné

c) urči věty hlavní a věty vedlejší

1VH, 2VV, 3VV, 4VV

d) urči druhy vedlejších vět

2VV- předmětná

3VV- přívlastková

4VV- přívlastková

e) souvětí graficky znázorni

1VH

2VV

3VV a 4VV

f) urči významový poměr

slučovací

4) Napiš, jak podle tebe pověst pokračuje.

O ZALOŽENÍ NOVÉHO MĚSTA (celý text) VÁCLAV CIBULA

Jednou, brzy po svém návratu do Čech, se Karel se svou družinou díval z okna Hradu na Prahu. Slunce právě zapadalo, sníl se třpytil na střechách Malé Strany i Starého Města a bílý pás zamrzlé Vltavy se vinul jako stuha od obzoru k obzoru. Ze všech nejvíce se krásné podívané obdivoval mladý král. Se slzami v očích prohlásil, že se jeho městu nevyrovná žádné jiné na světě, ba ani Paříž, kterou tak dobře znal, a na konec té chvály se obrátil k dvornímu hvězdáři:

„Ty umíš vyčíst z postavení hvězd a zvěrokruhu budoucnost všeho lidského; pověz mi, co stojí tam nahoře psáno o Praze?“

Hvězdář chvíli mlčel, stál uprostřed družiny s očima téměř přivřenýma, a pak promluvil tichým a sotva slyšitelným hlasem:

„Je psáno ve znameních nebeských, že Malou Stranu postihne ničivý požár, který zahubí všechno na levém břehu Vltavy a obrátí Malou Stranu v popel a dým. Také Staré Město podlehne zkáze, neboť přijde velká povodeň a ve vlnách se zhroutí ulice a domy, takže nezůstane kámen na kameni.“

Domluvil a v síni nastalo veliké ticho všichni se mlčky dívali otevřeným oknem dolů na Prahu, jež se pomalu ztrácela v podvečerním šeru. První se vzpamatoval král, oči mu zasvítily, rozhlédl se po zkormoucených tvářích a řekl odhodlaně:

„Možná, že je to tak opravdu psáno ve hvězdách, ale lidská vůle se nemá vzdávat hvězdám bez odporu. I kdyby živly zničily obě pražská města, Praha nezahyne, neboť přikazuji, aby bylo vystaveno na protějším břehu nové město pražské, jež se bude přimykát k staroměstským hradbám. Praha přece nemůže zahynout!“

Muži pozdvihli hlavy, král ukázal do houstnoucího šera ve vltavské kotlině a pokračoval uchváceně:

„Od Poříčí při vltavském břehu se potáhne třetí pražské město až ke vsi Rybníku, ke Zderazu a k Opatovicům. Do jeho ulic vlny povodně nedosáhnou a oheň před ním couvne.“

Karlův úmysl se brzy začal obracet v skutek. Zanedlouho byly vyměřeny hradní zdi i brány, ulice, náměstí i tržiště. Ti, kteří se chtěli usídlit v nové části Prahy, dostali za malý peníz pozemky, a ještě na samém konci zimy vydal král zakladací listinu. Mnozí si přáli, aby nová část Prahy byla pojmenována po svém zakladateli Karlovi, avšak Otec vlasti to odmítl a rozhodl, že bude mít jméno, jež od té doby nese po celá staletí: Nové Město pražské.